

Justitsministeriet

Administrationsafdelingen

Dato: 1. februar 2006
Dok.: LHL40122
Budget- og Planlægningskon-
toret

Udkast til tale

til brug ved besvarelsen af spørgsmål S i åbent samråd i
Folketingets Retsudvalg torsdag den 2. februar 2006

Spørgsmål S:

”Ministeren bedes uddybe sin redegørelse, om hvilke overvejelser og initiativer ombudsmandens redegørelse om Erstatningsnævnets behandling af en sag om en 90-årig kvinde giver ministeren anledning til, jf. REU alm. del – spm. 168 og alm. del – bilag 279.”

Svar:

1. Som anført i samrådsspørgsmålet har Udvalget forud for mødet i dag fået tilsendt en skriftlig redegørelse om den konkrete sag, som udvalget har spurgt til, og hvor Folketingets Ombudsmand har rejst kritik af sagsbehandlingen i Erstatningsnævnet.

Redegørelsen blev sendt til udvalget den 24. januar ved min besvarelse af udvalgets spørgsmål nr. 168.

Af redegørelsen fremgår bl.a., hvilke initiativer ombudsmandens kritik har givet Erstatningsnævnet anledning til at tage i forhold til nævnets sagsbehandling.

Jeg vil ikke her gennemgå den skriftlige redegørelse i detaljer, men jeg vil i kort form nævne de centrale punkter i ombudsmandens kritik og i Erstatningsnævnets opfølgning på kritikken.

Da jeg ved, at udvalget også er optaget af sagsbehandlingstiderne i Erstatningsnævnet, vil jeg herudover ger-

ne benytte lejligheden til mere generelt at knytte et par bemærkninger til udviklingen på dette område.

2. Inden jeg kommer nærmere ind på den konkrete sag og på den kritik, som ombudsmanden har rejst i den pågældende sag, kan der være grund til at nævne to mere grundlæggende forhold omkring Erstatningsnævnets virksomhed.

For det første, at Erstatningsnævnet er et uafhængigt nævn, der har en landsdommer som formand. Erstatningsnævnets afgørelser kan således ikke påklages til Justitsministeriet, og hverken ministeriet eller jeg kan gribe ind i behandlingen og afgørelsen af konkrete sager i nævnet.

Derfor vil det heller ikke være rigtigt, hvis jeg som minister går ind og udtaler mig nærmere om nævnets vurderinger og afgørelser i konkrete sager.

For det andet er det vigtigt at huske på, hvad det er for spørgsmål, Erstatningsnævnet konkret er beskæftiget med. Nævnets fulde titel er som bekendt ”*Nævnet vedrørende erstatning fra staten til ofre for forbrydelser*”. Det, der er nævnets opgave, er med andre ord at tage stilling til, om staten så at sige bør gå ind og lægge pengene ud for skadevolderen i de tilfælde, hvor et erstatningskrav skyldes, at der er blevet begået en forbrydelse – en overtrædelse af straffeloven.

Om der overhovedet var blevet begået en forbrydelse, var således netop spørgsmålet i den konkrete sag, hvor ombudsmanden har kritiseret nævnets sagsbehandling.

3. Situationen var den, at en ældre kvinde med rollator faldt og brækkede lårbenet, da hun var på vej ind på et apotek. Kvindens fald skyldtes, at hun fik et skub af en mand, som passerede hende på vej ud af apoteket, hvor han havde stjålet en indsamlingsbøsse.

Kvinden anmeldte forholdet til politiet og oplyste, at hun ønskede den pågældende mand straffet, fordi han havde skubbet til hende for at komme hurtigt ud. Politiet undersøgte derfor en videooptagelse fra apotekets overvågningskamera for at se, hvad der var sket. Den politimand, der gennemså videooptagelsen, noterede i sin rapport, at den ældre kvinde tilsyneladende blev ramt af mandens rygsæk og faldt, da han passerede hende, men at der ikke var konstateret nogen form for bevidst vold i den forbindelse.

Politiet afhørte endvidere den ældre kvinde og en ansat på apoteket, der havde set episoden. Den ansatte forklarede, at han var af den opfattelse, at der var tale om et hændeligt uheld.

Politiet indstillede på den baggrund efterforskningen af straffesagen, da man ikke fandt, at der var en rimelig formodning for, at der var begået et strafbart forhold.

Ved Erstatningsnævnets efterfølgende vurdering af sagen, fandt nævnet ligeledes ikke, at det med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at den ældre kvindes erstatningskrav skyldtes en forbrydelse. Erstatningsnævnet afviste derfor kravet.

4. Når ombudsmanden har kritiseret nævnets afgørelse, skyldes det, at nævnet efter ombudsmandens opfattelse ikke i forbindelse med sin behandling af sagen har opfyldt sin forpligtelse til at fremskaffe det fornødne, fyldestgørende oplysningsgrundlag for at kunne træffe en lovlige og rigtig afgørelse.

Ombudsmandens kritik har baggrund i den almindelige oplysningspligt, der gælder for offentlige myndigheder, og som indebærer, at *den myndighed*, der skal træffe afgørelse i en sag, har et selvstændigt ansvar for, at sagen er således oplyst, at der kan træffes en lovlige og rigtig afgørelse efter de regler, der gælder for vedkommende myndighed.

Ombudsmanden har anført, at han er enig med Erstatningsnævnet i, at udgangspunktet for nævnets sagsbehandling er den politimæssige efterforskning, der er blevet foretaget i en sag.

I den pågældende sag er det imidlertid ombudsmandens opfattelse – bl.a. som følge af den ældre kvindes indsigelser og oplysninger over for nævnet – at Erstatningsnævnet ikke havde været afskåret fra selv at se videooptagelsen fra apoteket eller fra selv at have indhentet en erklæring (forklaring) fra kvinden.

Ombudsmanden fandt endvidere, at nævnet ikke burde følge en praksis, hvorefter bl.a. sådanne oplysnings-skridt generelt *ikke* bruges i sagsbehandlingen.

5. Erstatningsnævnet har i anledning af kritikken fra Folketingets Ombudsmand meddelt, at nævnet tager ombudsmandens redegørelse *til efterretning*, og at man

derfor fremover *i hvert enkelt tilfælde* vil vurdere, om den pågældende sag er fuldt tilstrækkeligt oplyst for nævnet *alene* gennem politiets dokumentation, eller om der er behov for selvstændige oplysningsskridt, herunder i form af gennemsyn af overvågningsvideoer eller indhentelse af en erklæring fra den erstatningssøgende.

6. Jeg har noteret mig nævnets indstilling til den konkrete sag og finder som tidligere anført ikke, at jeg bør udtale mig nærmere om behandlingen af sagen.

Dog kan jeg tilføje, at nævnet - som det fremgår af den skriftlige redegørelse til udvalget - på baggrund af ombudsmandens udtalelse genoptog sagen og forsøgte at indhente den omhandlede videooptagelse fra apoteket. Det viste sig imidlertid, at den i mellemtiden desværre var blevet destrueret. Da nævnet således ikke havde mulighed for at tilvejebringe den sagsoplysning, som ombudsmanden fandt påkrævet, blev det besluttet at lade tvivlen om sagsforløbet komme ansøgeren til gode, så-

ledes at den ældre kvindes erstatningskrav på 30.000 kr. blev imødekommet.

7. I tilknytning til omtalen af ombudsmandssagen – som jo bl.a. berører nævnets ressourceanvendelse i de konkrete sager – synes jeg som nævnt, at der kan være anledning til at knytte et par bemærkninger til status for arbejdet med nedbringelse af sagsbehandlingstiderne i Erstatningsnævnet.

Som bekendt blev der sidste år taget en række skridt for at imødegå en voksende ophobning af sager i nævnet. Et af disse skridt var som bekendt en markant styrkelse af ressourcerne i Erstatningsnævnets sekretariat svarende til en personaleforøgelse på ca. 50 pct.

Retsudvalget har i går modtaget Erstatningsnævnets redegørelse om udviklingen i nævnets virksomhed i 2005.

8. Som det fremgår af redegørelsen, er det bl.a. som følge af den gennemførte personaleforøgelse i de sidste måneder af 2005 lykkedes at nedbringe antallet af sager, hvor ekspeditionen endnu ikke er påbegyndt, fra 1.523 sager ved udgangen af september måned til 1.253 sager ved årsskiftet. Det går altså den rigtige vej.

Samtidig er andelen af sager, der som udgangspunkt behandles inden en måned fra sagens modtagelse i nævnet, steget fra ca. 24 pct. i 2004 til ca. 31 pct. af det samlede antal modtagne sager i 2005.

Når det på trods af den store ressource tilførsel alligevel tager tid at vende udviklingen, skyldes det bl.a., at der i efteråret som forventet er gået en del ressourcer til oplæring af de nye medarbejdere. Der er også anvendt ressourcer til implementering af Civilstyrelsens nye fælles edb-system, som blev taget i brug i sidste måned, og som fremover bl.a. vil gøre det muligt at opgøre de samlede sagsbehandlingstider – og ikke kun de såkaldte lig-

getider - i Erstatningsnævnet. Endelig er der naturligvis blevet afviklet en del ferie i forbindelse med jul og nytår.

Med de resultater, der foreløbig er opnået, er det imidlertid Civilstyrelsens og Erstatningsnævnets vurdering, at det mål, der blev opstillet i handlingsplanen, om at nedbringe antallet af uekspederede sager til under 450 sager ved udgangen af 2006, fortsat vil kunne opfyldes.

Det siger sig selv, at både Civilstyrelsen og vi naturligvis følger udviklingen i nævnet nøje.

9. Erstatningsnævnets redegørelse indeholder også en nærmere omtale af den undersøgelse, som nævnet har gennemført i 2005 bl.a. til belysning af sagsbehandlingstiden og som led i udviklingen af de nye, forbedrede og it-understøttede sagsstatistikker.

Undersøgelsen af 53 tilfældigt udvalgte sager viser bl.a., at sagsbehandlingstiden i 21 pct. af sagerne var under 30 dage (vel at mærke inden de nye regler om forlodsprocedure blev gennemført i sommeren 2005), og at den samlede sagsbehandlingstid kun i 7 af de 53 sager var mere end 10 måneder. Det fremgår af undersøgelsen, at den samlede sagsbehandlingstid fra en sag blev modtaget i nævnet, og til sagen var afgjort, for alle de 53 sagers vedkommende i gennemsnit var ca. 6½ måned.

Når man sammenholder resultatet af undersøgelsen med nævnets liggetid i samme periode – altså den tid, der går fra nævnet modtog en sag, og til man påbegyndte sagsbehandlingen – viser dette, som nævnet anfører, at man i langt hovedparten af sagerne træffer sin afgørelse ganske kort tid efter, at behandlingen af sagen påbegyndes.

Det betyder med andre ord, at vi må forvente, at den samlede sagsbehandlingstid i nævnets sager gennemsnitligt vil kunne være ganske kort, når først bunken af

uekspederede sager er væk – og liggetiden dermed er reduceret til et minimum.

10. Som nævnt har Civilstyrelsen nu taget sit nye journalsystem i brug, og dette vil bl.a. betyde, at der fremover via edb kan tilvejebringes langt bedre data til brug for styring og måling af Erstatningsnævnets virksomhed.

Disse nye værktøjer og erfaringerne med den udvidede forlodsprocedure vil indgå i den samlede gennemgang og tilpasning af nævnssekretariates sagsbehandling og administration, som vil blive foretaget i løbet af 2006.

Herudover vil naturligvis indgå de kritikpunkter, som Folketingets Ombudsmand rejste i den konkrete sag, og de større krav til nævnets sagsbehandling, der i visse sager vil kunne følge heraf.